

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. В.В ДОКУЧАЄВА**

Кафедра управління земельними ресурсами та кадастру

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор

«_____» _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗЕМЛЕУСТРІЙ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань 19 «Архітектура та будівництво»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Землеустрій та кадастр»
(назва програми)

Факультет інженерів землевпорядкування
(назва факультету)

Харків – 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Землеустрій» для здобувачів галузі знань «Архітектура та будівництво», спеціальності «Геодезія та землеустрій», освітньо-професійної програми «Землеустрій та кадастр».

«___» _____ 20__ р. __ с.

Розробник: доцент кафедри управління земельними ресурсами та кадастру.
(указати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Домбровська О.А.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри управління земельними ресурсами та кадастру

Протокол від «___» _____ 20__ р. № ___

Завідувач кафедри
управління земельними ресурсами та кадастру

(підпис)

(І.В. Кошкалда)
(ініціали та прізвище)

«___» _____ 20__ р.

Схвалено методичною комісією факультету інженерів землевпорядкування

Протокол від «___» _____ 20__ р. № ___

Голова _____
(підпис)

(О.В. Князь)
(ініціали та прізвище)

©Домбровська О.А., 2020 р.
©Домбровська О.А., 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 19 «Архітектура і будівництво»	обов'язкова	
Модулів –	Спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій» Освітньо-професійна програма «Землеустрій та кадастр»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2020-й	2020-й
		Семестр	
		5-й	-й
Загальна кількість годин - 120		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента -	Освітній рівень: бакалавр	28 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	6 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		64 год.	11 год.
		Розрахунково-графічні	
	год.	год.	
	Вид контролю: екзамен		

2. Мета та завдання вивчення дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Землеустрій» є забезпечення здобувачів знаннями в галузі землеустрою, уміннями та навичками, необхідними для виконання завдань для досягнення оптимального ступеня впорядкування раціонального використання земельних ресурсів, охорони земель та навколишнього природного середовища, володіння інформацією про стан земельних ресурсів та довкілля, прийняття правильних прогностичних, планувальних, проектних та управлінських рішень.

Завданням вивчення дисципліни є набуття знань із:

- реалізації політики держави з науково обґрунтованого перерозподілу земель, формування раціональної системи землеволодіння і землекористування з усуненням недоліків у розташуванні земель, створення екологічно сталих ландшафтів і агросистем;

- створення інформаційного забезпечення правового, економічного, екологічного і містобудівного механізму регулювання земельних відносин на національному, регіональному, локальному, господарському рівнях шляхом розробки пропозицій зі встановлення особливого режиму і умов використання земель;

- встановлення на місцевості меж адміністративно-територіальних утворень, територій з особливим природоохоронним, рекреаційним і заповідним режимами, меж земельних ділянок власників і землекористувачів;

- здійснення заходів щодо прогнозування, планування, організації раціонального використання та охорони земель на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях;

- організації територій несільськогосподарських підприємств, організацій і установ для створення умов ефективного землекористування та обмежень і обтяжень у використанні земель.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен **знати:**

- завдання, мету, зміст, призначення, предмет і методи землеустрою;
- земельний устрій, поняття землеволодіння та землекористування, форми землекористування та організації території. Елементи землевпорядної організації території;

- поняття і функції землі, раціональне використання і охорону земель, землю як об'єкт права, сільськогосподарських, містобудівних та інших відносин, властивості земельних та інших природних ресурсів, що враховуються в землеустрої;

- взаємозв'язок землеустрою та інших сфер земельно-господарської діяльності;

- види і форми землеустрою;

- систему землеустрою в Україні;

- управління діяльністю у сфері землеустрою та його регулювання;

- прогностичну та планувальну документацію із землеустрою на національному і регіональному, місцевому рівнях;

- проектну та технічну документацію із землеустрою на національному і регіональному, місцевому рівнях;

вміти:

- здійснювати аналіз і оцінювати соціально-економічні та екологічні заходи землеустрою, спрямовані на регулювання земельних відносин та раціональну організацію території;

- встановлювати тенденції розвитку земельних відносин і землеустрою на території України;

– розробляти заходи з організації територій сільськогосподарських підприємств із створенням просторових умов, що забезпечують еколого-економічну оптимізацію використання та охорони земель сільськогосподарського призначення, впровадження прогресивних форм організації управління землекористуванням.

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні задачі з землеустрою із застосуванням сучасних технологій, теоретичних положень та методів зйомки фізичної поверхні Землі, проведення вимірів на земній поверхні для відображення її на планах та картах, для розв'язання різних наукових і практичних завдань.

Загальні компетентності (ЗК):

1. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;
2. Знання та розуміння в області геодезії та землеустрою;
3. Здатність спілкуватися рідною мовою як усно так і письмово;
4. Здатність спілкуватися іншою мовою за спеціальністю геодезія та землеустрій;
5. Здатність використання інформаційних технологій;
6. Здатність вчитися і бути сучасно освіченим, усвідомлювати можливість навчання впродовж життя;
7. Здатність працювати як самостійно, так і в команді;
8. Навички забезпечення безпеки життєдіяльності;
9. Прагнення до збереження природного навколишнього середовища та забезпечення сталого розвитку суспільства;
10. Визнання морально-етичних аспектів досліджень і необхідності інтелектуальної чесності, а також професійних кодексів поведінки.

Спеціальні (фахові) компетентності:

1. Здатність до реалізації професійних обов'язків за видами професійних робіт;
2. Здатність показувати знання і розуміння основних теорій, методів, принципів, технологій і методик в галузі геодезії і землеустрою;
3. Здатність показувати базові знання із суміжних дисциплін - фізики, екології, математики, інформаційних технологій, права, економіки тощо), вміння використовувати їх теорії, принципи та технічні підходи;
4. Здатність використовувати знання з загальних інженерних наук у навчанні та професійній діяльності, вміння використовувати їх теорії, принципи та технічні підходи;

5. Здатність виконувати професійні обов'язки в галузі геодезії і землеустрою;
6. Здатність вибирати методи, засоби та обладнання з метою здійснення професійної діяльності в галузі геодезії і землеустрою;
7. Здатність проводити польові, дистанційні і камеральні дослідження в галузі геодезії та землеустрою;
8. Здатність вміти використовувати сучасне геодезичне, навігаційне, геоінформаційне та фотограмметричне програмне забезпечення та обладнання;
9. Здатність самостійно збирати, обробляти, моделювати та аналізувати геопросторові дані у польових та камеральних умовах;
10. Здатність агрегувати польові, камеральні та дистанційні дані на теоретичній основі з метою синтезування нових знань у сфері геодезії та землеустрою;
11. Здатність розробляти проекти і програми, організовувати та планувати польові роботи, готувати технічні звіти та оформлювати результати польових, камеральних та дистанційних досліджень в геодезії та землеустрої;
12. Здатність вирішувати прикладні наукові та технічні завдання в галузі геодезії та землеустрою у відповідності до спеціальності.

Міждисциплінарні зв'язки:

1. Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни: геодезія, картографія, земельне право.
2. Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну: державний земельний кадастр, землевпорядне проектування, економіка сільськогосподарського виробництва, законодавче забезпечення кадастру нерухомості, моніторинг та охорона земель.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи землеустрою

Тема 1. Теоретичні основи земельних відносин.

Поняття земельних відносин. Закономірності розвитку земельних відносин. Періодизація земельних відносин. Суб'єкт і об'єкт земельних відносин. Земельна рента. Історичні періоди розвитку земельних відносин.

Тема 2. Земельні ресурси та їх використання

Земля – головний засіб виробництва у сільському господарстві. Земля - як базис для землекористувань несільськогосподарського призначення. Властивості землі, що враховуються при землеустрої (просторові властивості, рельєф, ґрунти, гідрографічні та гідрогеологічні умови, природний рослинний покрив, клімат). Економічні та соціальні умови що враховуються при землеустрої.

Тема 3. Поділ земель на категорії та процесуальний правопорядок зміни цільового призначення земельної ділянки.

Мета та критерії поділу земель на категорії. Співвідношення понять «цільове призначення» та «цільове використання» земельних ділянок. Поняття цільового призначення земельної ділянки. Цільове призначення та функціональне використання земель. Процесуальний порядок зміни цільового призначення земельної ділянки. Зміна цільового призначення особливо цінних земель. Наслідки порушення порядку встановлення та зміни цільового призначення

земель. Права власника земельної ділянки при відмові у зміні цільового призначення земельної ділянки.

Тема 4. Поняття земельної ділянки

Визначення земельної ділянки. Формування земельних ділянок. Вилучення і надання земельних ділянок. Встановлення на місцевості меж земельних ділянок

Тема 5. Правовий порядок виникнення та припинення права власності на земельні ділянки.

Процесуальний порядок приватизації земель. Порядок передачі земельних ділянок у власність (приватизація) громадянам України із земель запасу. Порядок приватизації громадянами України земельних ділянок, наданих в користування. Порядок приватизації земельних ділянок юридичними особами. Порядок приватизації земельних ділянок для ведення фермерського господарства. Особливості процедури спадкування земельних ділянок. Процедурне забезпечення іпотеки земельних ділянок. Особливості продажу земельних ділянок державної чи комунальної власності іноземним державам, іноземним юридичним особам. Процесуальний порядок набуття права власності на підставі цивільно-правових угод. Підстави припинення права власності на земельні ділянки.

Тема 6. Правовий порядок виникнення та припинення права користування землями.

Порядок надання земельних ділянок в оренду. Порядок надання земель державної та комунальної власності в оренду. Момент виникнення права оренди земельної ділянки. Зміна та оновлення договору оренди земельних ділянок. Порядок надання земельних ділянок в суборенду. Порядок надання земельних ділянок у постійне користування. Особливості процедури виникнення права постійного користування земельною ділянкою державної або комунальної власності, ускладнену викупом земель. Момент виникнення права постійного користування. Порядок встановлення земельних сервітутів. Процесуальний порядок набуття та припинення права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб або для забудови. Порядок припинення права користування земельною ділянкою, яка використовується з порушенням законодавства.

Тема . 7. Теоретичні основи землеустрою

Історичні витоки сучасного землеустрою. Правова основа землеустрою. Мета і завдання землеустрою. Зміст та принципи землеустрою. Основні терміни і визначення системи землеустрою. Суть, складові та функції системи землеустрою.

Тема. 8. Складові частини та види землеустрою

Види і форми землеустрою. Територіальне планування землекористування. Територіальний землеустрій. Внутрішньогосподарський землеустрій. Зокремлене землевпорядкування. Землевпорядна діяльність та землевпорядний процес. Землевпорядний процес на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях. Землевпорядна документація. Учасники земельно-процесуальних правовідносин у сфері землеустрою.

Змістовий модуль 2. Землеустрій на національному, регіональному і місцевому рівнях

Тема 9. Загальні поняття про роботи із землеустрою.

Перелік видів документації із землеустрою. Вимоги до виконавців робіт із землеустрою. Сертифікація інженера-землевпорядника та інженера-геодезиста. Джерела нормативного забезпечення робіт із землеустрою.

Тема 10. Прогнозна та планувальна документація із землеустрою на національному і регіональному рівнях

Схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць або окремих галузей. Природно-сільськогосподарське, еколого-економічне, протиерозійне та інші види районування земель.

Тема 11. Проектна та технічна документація із землеустрою на національному і регіональному рівнях

Документація із землеустрою щодо визначення державного кордону України. Встановлення в натурі (на місцевості) державного кордону України. Проекти землеустрою щодо встановлення і зміни меж адміністративно-територіальних одиниць. Проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів

Тема 12. Прогнозна та планувальна документація із землеустрою на місцевому рівні

Схеми землеустрою і техніко-економічне обґрунтування використання і охорони земель територій рад, міст, сіл, селищ. Плани розвитку (зонування земель за їх категоріями та типами) землекористування територій адміністративних районів, рад або їх груп. Плани територіальних обмежень, обтяжень у використанні земель у межах територій рад або їх груп. План земельно-господарського устрою території населеного пункту.

Тема 13. Проектна та технічна документація із землеустрою на місцевому рівні

Проекти землеустрою щодо відведення (вилучення, надання, зміни цільового призначення, викупу, продажу) земельних ділянок. Проекти землеустрою щодо приватизації земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій. Проекти землеустрою щодо впорядкування території для містобудівних потреб. Проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь. Проекти землеустрою щодо впорядкування території населених пунктів. Робочі проекти землеустрою. Технічна документація із землеустрою щодо встановлення меж земельної ділянки в натурі (на місцевості). Технічна документація із землеустрою щодо формування земельної ділянки як об'єкта цивільних прав. Технічна документація із землеустрою щодо інвентаризації земель.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб.	р-гр.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи землеустрою												
Тема 1. Теоретичні основи земельних відносин.	6	2	2			2						
Тема 2. Земельні ресурси та їх використання	6	2	2			2						
Тема 3. Поділ земель на категорії та процесуальний правопорядок зміни цільового призначення земельної ділянки.	6	2	2			2						
Тема 4. Поняття земельної ділянки	6	2	2			2						
Тема 5. Правовий порядок виникнення та припинення права власності на земельні ділянки.	6	2	2			2						
Тема 6. Правовий порядок виникнення та припинення права користування землями.	6	2	2			2						
Тема 7. Теоретичні основи землеустрою	6	2	2			2	11	2	3			6
Тема 8. Складові частини та види землеустрою	6	2	2			2	10	2	3			5
Разом змістовим модулем 1	48	16	16			16	21	4	6			11
Змістовий модуль 2. Землеустрій на національному, регіональному і місцевому рівнях												
Тема 9. Загальні поняття про роботи із землеустрою	6	2	2			2						
Тема 10. Прогнозна та планувальна документація із землеустрою на національному і регіональному рівнях	6	2	2			2						
Тема 11. Проектна та технічна документація із землеустрою на національному і регіональному рівнях	7	2	3			2						
Тема 12. Прогнозна та планувальна документація із землеустрою на місцевому рівні	8	4	2			2						
Тема 13. Проектна та технічна документація із землеустрою на місцевому рівні	7	2	3			2						
Разом змістовим модулем 2	34	12	12			10						
Разом	82	28	28			26	21	4	6			11

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Виникнення землеустрою та перші землевпорядні дії	2
2	Теоретичні основи землеустрою	2
3	Властивості земель, які враховуються при землеустрої	2
4	Поняття земельної ділянки. Формування земельної ділянки	2
5	Правовий порядок надання та припинення права власності на земельні ділянки	2
6	Правовий порядок надання земель в оренду (суборенду)	2
7	Поділ земель на категорії та процесуальний правопорядок зміни цільового призначення земельної ділянки.	2
8	Процесуальний порядок відведення земель	2
9	Інвентаризація земель в Україні	2
10	Види документації із землеустрою на загальнодержавному, регіональному і місцевому рівнях	2
	Усього годин	20

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Формування земельних ділянок і посвідчення прав на них	2
2	Класифікація земель за їх категоріями, типами землекористування, цільовим призначенням та дозволеним використанням.	2
3	Види документації із землеустрою на різних рівнях	2
4	Структуру та зміст технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж земельної ділянки в натурі (на місцевості).	2
	Усього годин	8

Теми практичних занять для здобувачів заочної форми навчання.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні основи землеустрою	2
2	Характеристика земельного фонду України. Склад та цільове призначення земель. Право власності на землю.	2
3	Землеустрій на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях	2
	Усього годин	6

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Економічна роль землі у розвитку людського суспільства	2
2	Періоди розвитку земельних відносин	6
3	Наукові основи земельних відносин	2
4	Поняття та зміст права власності на землю	2
5	Землеустрій як механізм формування нових земельних відносин	2
6	Розвиток землеустрою як науки	2
7	Землеустрій як складова частина господарського механізму країни.	2
8	Земельні ресурси та їх використання	2
9	Проектування - основа землеустрою	2
10	Економічні і соціальні умови, які враховуються при землеустрої	2
11	Землеустрій та геоінформаційні системи	2
12	Прогнозна та планувальна документація із землеустрою на національному і регіональному рівнях	6
13	Проектна та технічна документація із землеустрою на національному і регіональному рівнях	6
14	Прогнозна та планувальна документація із землеустрою на місцевому рівні	6
15	Проектна та технічна документація із землеустрою на місцевому рівні	6
16	Особливості укладання договору купівлі –продажу земель приватної власності	2
17	Повноваження органів державної влади і органів місцевого самоврядування у сфері землеустрою	2
18	Ведення державної експертизи землепорядної документації	4
19	Процесуальний порядок приватизації земель.	2
20	Науково-технічний прогрес у землеустрою	2
21	Технічне та технологічне забезпечення землеустрою	2
	Усього годин	64

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені навчальним планом

10. Методи навчання

У ході вивчення дисципліни «Землеустрій» використовуються такі методи навчання:

1. Група методів за джерелом інформації і сприйняття навчальної інформації – словесні (лекція, бесіда, розповідь), наочні (ілюстрація, демонстрація), практичні (виконання конкретних прикладних розрахунків).

2. Група методів за логікою передачі і сприйняття навчального матеріалу: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. Група методів за ступенем самостійного мислення при засвоєнні знань – репродуктивні, продуктивні, а саме: дослідницькі, пошукові, частково-пошукові.

4. Група методів за ступенем управління навчальним процесом: навчання під керівництвом викладача, самостійна робота з підручниками і науковою літературою, текстами лекцій, практичних і семінарських занять; робота з комп'ютером; виконання письмових завдань; прикладні дослідження.

11. Методи контролю

Контроль знань, умінь і навичок студентів – невід'ємна складова педагогічного процесу та форма зворотного зв'язку при вивченні дисципліни «Землеустрій». У навчальному процесі використовуються такі види контролю: поточний, періодичний (проміжний), підсумковий.

Поточний контроль – контроль рівня знань і умінь у процесі навчання, який проводиться на лекціях та практичних заняттях. Він має такі види і форми:

- опитування на засвоєння попередньої лекції (на початку чергової лекції);
- опитування під час лекції на розуміння її суті;
- контроль за засвоєнням матеріалу лекції;
- практичні заняття;
- співбесіда;
- модульний контроль.

Періодичний (проміжний) контроль – це контроль після вивчення розділу, теми змістових модулів. Він включає такі види контролю:

- контрольні роботи;
- колоквіуми;
- тестові опитування;
- контроль за формуванням практичних умінь і навичок;
- контроль за умінням вирішувати професійно-орієнтовані завдання.

Підсумковий контроль – це контроль, який здійснюється наприкінці вивчення дисципліни. Він включає:

- ✓ семестровий контроль;
- ✓ залік;
- ✓ курсовий проект
- ✓ семестрові іспити.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі.

Екзамен

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2					100
T1*	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	
10	10	10	10	10	10	20	20	20	20	20	20	20	
100 x 0,3								100 x 0,3					100 x 0,4

*T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Підсумкова семестрова оцінка визначається за формулою:

Підсумкова оцінка = (Сума балів за Змістовний модуль 1 $\times$ 0,3) + (Сума балів за Змістовний модуль 2 $\times$ 0,3) + (Сума балів за іспит $\times$ 0,4).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

*згідно оціночних норм Міністерства освіти і науки України

*Оцінка «**відмінно**» – **90-100 балів** – виставляється студенту за впевнені, аргументовані відповіді, самостійне, творче, ініціативне застосування знань в змінених ситуаціях. Студент демонструє глибоку обґрунтованість, логічність, переконливість викладу матеріалу, правильну і виразну мову. Показує високу старанність і вправність у виконанні практичних завдань і їх бездоганне зовнішнє оформлення.

Оцінка «**добре**» – **75-89 балів** – виставляється студенту, якщо при відповіді на запитання він показав свідоме і повне засвоєння, але з деякими неточностями в другорядному матеріалі, які студент сам виправляє. Студент демонструє достатню обґрунтованість, незначне порушення послідовності, недостатню переконливість при викладенні матеріалу. Показує достатню старанність і вправність, добре зовнішнє оформлення при виконанні практичних завдань.

Оцінка *«задовільно»* – **60-74 бали** – виставляється за свідоме засвоєння програмного матеріалу з незначними помилками, які студент виправляє з допомогою викладача. Присутні деякі порушення логічності і послідовності, не зовсім достатня самостійність мислення. При виконанні практичних завдань демонструє посередню старанність, зовнішнє оформлення задовільне.

Оцінка *«незадовільно»* – **35-59 балів** – виставляється за несвідоме, механічне засвоєння з великими помилками і прогалинами у знаннях програмного матеріалу. Мають місце необґрунтованість суджень, недостатньо розвинена самостійність мислення. При виконанні практичних завдань відсутність старанності, погане зовнішнє оформлення.

13. Методичне забезпечення

1Домбровська О.А. Землеустрій: методичні рекомендації до проведення практичних занять і виконання самостійної роботи для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» / Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва, 2018 р.- 103 с.

14. Рекомендована література

Основна

1. Конституція України від 28 червня 1996 року [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/конституція>.
2. Земельний кодекс України: у ред. від 25 жовтня 2001 року. – Київ: Істина, 2001. – 72 с.
- 3.Про землеустрій: Закон України від 22.05.2003 № 858-IV [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/землеустрій>.
- 4.Про державний земельний кадастр: Закон України від 07.07.2011 № 3613-VI [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/про_державний_земельний_кадастр.
- 5.Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.10.2012 № 1051 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1051-2012>.
- 6.Про оцінку земель: Закон України від 11.12.2003 № 1378-IV [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/про_оцінку_земель.
7. Третяк А.М. Наукові основи землеустрою. Навчальний посібник // А.М. Третяк. – К.: ТОВ ЦЗРУ, 2002. – 342 с.
8. Третяк А.М. Історія земельних відносин і землеустрою в Україні: Навчальний посібник / А.М. Третяк. – К.: Аграрна наука, 2002. – 280 с.

Додаткова

1. Кодекс України про надра від 27.07.1994 № 132/94-ВР [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/132/94>
2. Лісовий кодекс України від 21.01.1994 № 3852-XII [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>.

3. Водний кодекс України від 06.06.1995 № 213/95-ВР [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/213/95-ВР>.
4. Третяк А.М. Теоретико-методологічні основи державного земельного кадастру в Україні / Третяк А.М., Панчук О.Я., Другак В.М., Греков Л.Д., Романський М.М., Тарнапольський А.В., Черемшинський М.Д. - К.: ТОВ ЦЗРУ", 2003. - 253 с.
5. Теоретичні основи державного земельного кадастру: Навч. посібник/ М.Г. Ступень, Р.Й. Гулько, О.Я. Микула та ін.; за заг ред. М.Г. Ступеня.- Львів: „Новий Світ -200”, 2006.-336 с.
6. Третяк А.М. Землевпорядне проектування: Теоретичні основи ітериторіальний землеустрій: Навч. посібник. – К.: ТОВ «ЦЗРУ», 2008. – 576 с.
7. Третяк А. М., Бабміндра Д. І. Земельні ресурси України та їх використання, К.: ТОВ «ЦЗРУ», 2003.- 143с.
8. Управління земельними ресурсами: Підручник / За ред. д.е.н., проф. Горлачука В.В. – Львів: «Магнолія плюс»; видавець СПД ФО Піча В. М., 2006. – 443 с.
9. Кадастр природних ресурсів: Навч. посібник / Микула О. Я., Ступень М.Г., Пересоляк В. Ю. – Львів: «Новий Світ-2000». 2006. – 192с.
10. Методичні основи грошової оцінки земель в Україні: Навчальний посібник / Дегтяренко Ю.Ф., Лихогруд М.Г., Манцевич Ю.М., Палеха Ю.М. - К.: Профі, 2007. – 624 с., 8 іл.
11. Ступень М.Г., Гулько Р.Й., Микула О. Я., Шпик Н.Р. Кадастр населених пунктів: підручник. - Львів” Новий світ -2000”, 2004.- 392 с.
12. Ступень М.Г., Добрянський І.М., Микула О.Я., Шпик Н.Р. Містобудівний кадастр: навч. посібник.- Львів: ЛДАУ, 2003.- 224 с.
13. Лісова Т. В. Правове забезпечення землеустрою в Україні: Монографія. – Х.: ЗАТ «Храківська друкарня №16». -2005. -168 с.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://rada.gov.ua/> - інформаційно-пошукова система законодавчих і нормативних документів, розробка інформаційного центру Верховної Ради України.
2. <http://www.kmu.gov.ua/> - інформаційно-пошукова система Кабінету Міністрів України.
3. <http://land.gov.ua/> – офіційний сайт Державної служби геодезії та кадастру України.
4. <http://www.nau.kiev.ua/> – нормативні акти України українською, російською, англійською мовами.